

Učiteljski Tovariš

Stanovsko političko glasilo UJU — Poverjeništvo Ljubljana.

Uredništvo in uprava: Ljubljana, Frančiškanska ulica 6/1. Rokopisov ne vracamo. Nefrankiranih pismen ne sprejemamo. Izhaja vsak četrtek. Naročnina letno 60 Din, za inozemstvo 80 Din. Člani pov. UJU plačajo tist s članarino. Oglasi po ceniku in dogovoru, davke posebe. Pošt. čk. rač. 11.197. Telefon 3112.

V boj za naš kruh!

Sklep naše pokrajinske skupščine v Celju, da naj bo Učiteljski Tovariš v bodočem letu verna slika našega neizprosne boja za izboljšanje našega materialnega položaja, je vse slovensko učiteljstvo kar najiskrenejše pozdravilo. Iz tega razpoloženja lahko vsak razvidi, kako nujen je bil ta sklep, kako potrebna je neizprosna borba za izboljšanje našega obupnega gmotnega položaja.

V borbi za naš kruh nas je podprl ob prevratu celoten narod, podprle so nas vse nastale prilike in v najnevarnejšem času je naš stan vsestransko prišel do svoje veljave, ki mu gre in ki se mu je nasilno odrekala, kakor mu jo skušajo odrehati i danes, ko smo doprinesli žrtve in dokaze za našo sposobnost konsolidirati prilike v najtežjih razmerah. S skepso pa smo čitali že tedaj optimistično poročilo »Tovariša«: »Naš kruh je dobojevan.« Vendar nas je pomirjevalo za trjevanje »poučenih krogov«, da je od sedaj za vedno naša usoda vezana s tovariši iz Srbije, ki uživajo med narodom ugled in veljavo, kar nudi dovolj jamstva, da se bodo ob vsaki priliki naše učiteljske potrebe vsikdar upoštevale.

Pomirile so se vrste onih idealnih borcev iz naših vrst, ki so do polstoletja dramili naš narod in ki so danes po starem upokojeni, pomirile vrste tovarišev, ki so ali v zadledju ali ob jezikovni meji z vsem poštovanjem in vso idealno ljubeznijo stali v vrstah svojih soplemenjakov, v borbi proti potujčevanju in ki skupno s sedanjimi upokojenci, mislo mislili ne nase, ne na svoje, ne na svojo deco. Ko smo po prevratu darovali narodu in državi uprav vse, kar je bilo naše, ko ni bilo ne pred in ne po prevratu stanu kot celote, ki bi bil tako globoko pojmlil svoje dolžnosti napram narodu, kakor je ravno slovenski učitelj in kakor jih je leta tudi udeležstil, nikdar nismo mislili, da bodo nas v razmeroma prav kratki dobi naše sredi borbe za najenostavnejše potrebe civiliziranega človeka.

Ali smo računali kedaj, da bodo naši staroupokojeni tovariši mesece in leta čakali na pičlo odmerjeno pokojnino, ki je ironija na njih idealno šolsko in izvenšolsko delo, ali smo zaslužili, da nas tare dan za dnem skrb za naš lastni naraščanje? Ali se moremo ubraniti utisa, da bo nam enkrat enako odmerjeno, kakor danes staroupokojencem? Ali obstoja možnost, da si ustvarimo, pa čeprav se tako skromen lastni dom, ki ga ob varčnosti danes ustvari vsak vajevec, ki smo ga poučevali v obrtnih tečajih — povečini za skrajno nizki honorar? Ali nas ne potopi v dolgove vsaka bolezen, ako smo morali iskati zdravnik? Da se nam ni treba skrivati po brlogih, plačujemo v mestu polovico naših prejemkov samo za stan! Na deželi so dostikrat nehigijske sobe, podstrešne skrivališča, naši domovi v katerih premišljujemo o idealni vzgoji! Zbudili smo duševno lakoto! Ali imamo sredstva, da plačamo horendne cene knjigam na domačem in inozemskem trgu? Pri siljeni smo z instrukcijami, z dovoljenim in nedovoljenim postranskim zaslužkom dopolniti plače kot učitelji mladine, naše bodoče generacije. Pa mi vseeno še nismo na Balkanu, tam je bolje, tam niso padli nazaj za 50 let kakor smo mi, ki se nas je v nadomestilo

za službo mežnarja prisililo k dostikrat dvomljivejšemu postranskemu zaslužku, da preživimo našo deco, da ji pripravimo boljšo bodočnost.

Potrebo čutimo, da pogledamo enkrat v našo bodočnost ter izvemo, kaj nas še čaka, da enkrat za vselej stopimo pred dejstvo, da je vsak up na izboljšanje našega beraškega položaja iluzoren. Zakaj?

Ob priliki naše državne skupščine v Mariboru smo imeli dovolj časa za pomenke s srbskimi tovariši. Povedali smo jim naš uvodoma naveden sklep celjske skupščine ter izjavili, da pričakujemo strnitev naših vrst tudi med učiteljstvom beograjskega poverjeništva. Naravnost presenetila pa nas je izjava nekaterih tovarišev iz Beograda samega, da je borba za gmotni položaj med ondotnim učiteljstvom nepopolarna t. j. učiteljstvo je s svojim gmotnim položajem absolutno zadovoljno.

Zmotili smo se, da nas slovensko učiteljstvo in bratske tovariše iz Beograda tišči čez velj na isti strani. Bilo je tembolj upravičeno naše trdno prepričanje, da je položaj isti že radi tega, ker smo slišali delegati celjske skupščine obupno prošnjo naših slovenskih učiteljev, ki se nahajajo po pisarnah v Beogradu.

Mi si enostavno ne moremo tolmačiti tega dvojnega, različnega položaja bratskih srbskih in naših slovenskih tovarišev v Beogradu, ko imajo vendar oboji iste kulturne potrebe, potrebe narodnega inteligenta, ki ve, da ne dobiva nobenih stalnih ali drugih dohodkov, izven svojih plač — svojih rednih mesečnih prejemkov, kot državni uradnik svojega položaja, kategorije in skupine. Ne moremo pojmiti, kako premaga srbsko učiteljstvo gmotne težkoče pri nabavi tu in ino-

zemskih knjig, kako mu je omogočeno, da ob istih plačah kakor slovensko učiteljstvo premore celo obisk inozemskih tečajev, ki naše ožje rojake za leta pokopljejo v dolgove?

Vsekakor nujno želimo, da nam tovariši iz naše centralne UJU v Beogradu pojasnijo te točke obenem pa potrdijo, da je gmotni položaj tudi ostalega učiteljstva izven Beograda t. j. po ostali, posebno Južni Srbiji enak kakor njihov. To pojasnilo pričakujemo v kakem učiteljskem glasilu bratskih srbskih tovarišev, ker se bi v nasprotnem slučaju ne uverili o popolni istinosti.

Iz teh razlogov lahko pojмимо zakaj se nam ne izplačujejo več let dolžne razlike, zakaj še danes plačujemo poplave, zakaj moramo poleg ostalega uradništva ponovno do našati zneske za zidavo šestnadstropnega poslopja uradniške zadrage, ko smo šele pred par leti donesli do obširnega štirinadstropnega enakega poslopja. Razumemo zakaj rešuje Beograd naše zadeve na banketu na pozabi na upravljaljske doklade, ko upravljamo oddaljene, visoko organizirane šole ob rapidno rastoči draginji in birokratizmu; sedaj pa tudi lahko razumemo, da bo slovensko učiteljstvo poprej izgledovano, predno bo morda Beograd občutil iste težkoče, kakor jih čutimo danes mi.

Faktor, ki pride ter reši slovensko učiteljstvo iz sedanjih težkoč ter mu osigura vsaj življenje, nam odvzame vsaj skrb za naraščanje in za starost, tisti faktor bo rešil ne samo učiteljstvo, rešil bo našo lepo se razvijajočo šolstvo ter pripravil naši mladini, ki pohaja šolo sigurnejšo bodočnost.

Iz navedenih razlogov je aplaydiralo vse slovensko učiteljstvo referentu, ki je na letošnji glavni skupščini razložil to, kar nas teži in česar si želimo mi vsi.

K. D.

II. samoizobraževalni tečaj Poverjeništva UJU v Ljubljani.

(20.—25. avg.)

Drugi samoizobraževalni tečaj je za nami. Brez nepotrebnih fraz ugotavljamo, da je ideja samoizobrazbe padla na rodovitna tla. Če pomislimo, da je bilo treba orati ledino, če pomislimo na nerazumevanje in na ovire, ki so lomile voljo malodušnih, moramo reči, da je prva setev dobro pognala. Mnogo smo jih sicer pogrešali, ki bi morali biti poleg, ko gre za poživljenje stanu, a kakor je to dejstvo neprijetno, nas vendar ne moti. Od 120 krožkov je bilo zastopanih na tečaju 67. V tej številki sami je optimizem.

Nad vse važno pa je, da je ideja samoizobrazbe sprejela za svojo naša stanovska mladina. V teku enega leta, v teku borb, odpora, podtikanja, natolcevanja in beganja se je mladina odločila za stvar, ki je sicer stvar vsega stanu, a posebno njena. To nam je povedal tečaj. Eno leto samoizobraževalnega dela nas je poučilo, da so naši daroviti ljudje — v dobi, ko človek miha in išče — dobili smer studija in udeleževanja. To je notranji, bistveni uspeh akcije, kakaj krožki, njih organizacija, navodila in drugo so le oblika, so le posoda tiste misli, ki nam je vodila.

V letih, ki so odločilna za človeka, se je naša stanovska mladina spet posvetila knjigi. Resno se je zavzela zato, da si razgrne, da si odpre širja obzorja, v času, ko ne najdete višjih stremeljenj. Z mladostnim ognjem se je

razvnela za pravo in lepo, namesto da se izgubi na pota škrobarstva, po katerih — žal — blodijo mnogi naši mladi, ki jih ne vodijo svetlejšje zvezde. Med učiteljstvom narašča zavest višjih vrednot in to je uspeh samoizobraževalne akcije, ki ni samo intelektualistična, ampak tudi etična. Po trdem delu, po utrudljivem boju za idejo prihaja bilicem prvo zadoščenje.

Seme, ki je vrženo, bo kalilo in rodilo. Energije, ki jih je bilo treba razviti, bodo se gale dalje vedno v večjih krogih. Krožki so danes regeneracija stanu. Samo dvoje morejo pomeniti: ali nov duh, prepoved naših vrst, ali pa naš zlom, dokaz, da učiteljski stan nima več življenjske moči. Če krožki uspejo, če bodo šli kvišku, se bo to kmalu poznalo v vsej javnosti. Če propadejo, bomo pred javnostjo izpričali, da nimamo niti smisla niti ne več moči, da bi vršili še kakšno poslanstvo sredi naroda. Naš stan preživlja krizo in društva je niso zmogla premagati. Če imamo svojemu ljudstvu še kaj povedati, če mu hočemo pomagati, moramo najprej doseči prepoved stanu. Krožki so Arhimedov vzvod tega prepoveda.

Brez truda, brez vztrajnega dela, brez vere v zmago dobre stvari ne gre. Če so udeleženci drugega tečaja odnesli samo nekoliko te zavesti s seboj, na torišče svojega vsakda-

Pred sklepom šolskega leta, v desetem letu narodnega osvobođenja, je Mladinska Matica kot počitniški dar podarila slovenski mladini po troje knjig: Kresnice, Zgodbe z južnega morja in Sadjarčke. Dve knjigi sta bogato ilustrirani, vse tri broširane, oziroma vezane proti doplačilu.

Kresnice, ki nameravajo iziti vsako leto, je uredil Vilko Mazi in vsebujejo po vzgledu raznih koledarčkov literarni (pesmi, črtice, povesti) in poučno-zabavni drobci. Presenetljivo pa je, da v Kresnicah ni najti n. pr.: Ks. Meška s svojo otroško-mehko sanjavo, jo in liriko, zdravega humorista Milčinskega, mladini priljubljenega Župančiča i. dr., ki bi lahko imeli lepo mesto v slovstveni zgodovini že samo po svojih mladinskih spisih in delih, kajti potem bi Kresnice zadobile mnogo na svoji literarni vrednosti. Mazijeva ilustrirana črtica »Mati, vstanil« je ljubeč sestavek, pisan s toplim občutjem in težkim spominom. Motiv Reharijeve pripovedke »Sinček Martinček« ni ravno samonikel, marveč mu je najti sorodstvo, vendar se gladko čita. Za nekaj strani je daljša Slapsakova narodna pravljica »Žena ga je ugnala«, ki jo bo mladina rada čitala, da jo bo znala na izust. V moderno tehnično življenje posega članek »Človek — ptica« kjer je opisano letalo in načrtano v narisu in florisu. S podrobnejšim opisom zgodovinskega razvoja letal in zrakoplovov bi se bil sestavek lahko izpopolnil v celoto. Zgodovinsko-narodnosten značaj ima sestavek »Ko je bilo narodu najhuje...«, ki podaja ljudsko samopomoč zoper Turke, za staro pravdo, za ohranitev jezika, krvi itd. Med prozo je vpletenih tudi deset različnih pesmic štirih avtorjev,

je najfinejša šolska kreda, ki daleko prekaša vse importirane tovrstne izdelke.

„JUGOKREDA“ si je na mah osvojila trg v cel državi in to vsled prvovrstne kvalitete in nizkih cen. Uporabljajte le „JUGOKREDO“, ki se naroča v vsaki množini pri centralni pisarni

„JUGOKREDE“
Ljubljana, Kongresni trg 3/I.

njega dela, ne morejo izostati uspehi. Če jih samo tiho poživlja ogenj veselega, pogumnega udeleževanja sredi ljudstva, v čigar službi so, bo njih toplota ogrela široke kroge, bo zbudila novega življenja. Danes ni nikakega dvoma več: nov pulz v organizaciji so prinesli krožki in delo, ki se širi iz njih, zato je v interesu nas vseh, da se krožki razvijajo. Za ta razvoj ni škoda sredstev, ki jih žrtvuje k vsemu lepemu streméče učiteljstvo. Druge poti ne poznamo: ali dosežemo stanovski prepoved, ali so krožki preizkušnja, da učiteljstvo kot stan nima ničesar več govoriti v slovenskem narodu!

Vi vsi pa, ki ste sprejeli idejo samoizobrazbe za svojo in je del vas samih, zavedajte se, da imate važno nalogo v organizaciji in v ljudstvu. Bodite prvi, kjerkoli je treba nesebičnega, poštvalnega dela! To naj bo vaše prvenstvo! Nikdar in nikjer se ne umikajte v borbi za skupne koristi! Zavzemite postojanke dela in smatrajte za najvišjo čast, da jih držite v boju do zmage!

POTEK TEČAJA.

Večina udeležencev je prispela v ponedeljek 20. avg. in sicer že zjutraj. Padlo je takoj v oči, da se mladina posebno zanima za tečaj. Tudi število tovarišev in tovarišev je približno sorazmerno številu obojih v organizaciji (83 : 51 povprečnega dnevnega obiska).

Kmalu po 10. uri je strok tajnik tov. Kopal v imenu poverjeništva z lepim nagovorom otvoril tečaj, na kar so se podala vsa navodila glede predavanj, stanovanja in prehrane.

Po želji udeležencev je že predpoldne sledil kratek referat, ki naj bi uvedel diskusijo o kočljivem vprašanju, kako naj se vrši samoizobraževalno delo v tekočem letu. Ta referat je izzval spopad, ki se je popoldne bil v znamenju družboslovja in pedagogike. Spopadu ni manjkalo dramatičnosti, vendar je ostal boj ta dan neodločen.

med njimi mladi Gorinšek s tekočimi verzmi. (Gl. pesem »Jezerce«).

Malone drugo polovico knjižice zavzema poučno-zabavni del Kresnic. Domovino in svetovnoznanstveni del, predvsem zemljepisno-gospodarskega značaja, je v podatkih precej izrpen in podprt s risbami in skicami. Vendar pa bi se zamoglo to in ono podati tako, da bi učenec iz danih podatkov sam poiskal na primer gostoto prebivalstva na četvorni km, odstotno višino in podobno. Števila matematičnega in fizikalnega zemljepisja bi se lahko podala nazornejšje na podlagi sorazmerne primerjave količin v obliki grafične predstavitve, ker samo suho število še ne predoči pravega stanja. Dasiravno služijo ti podatki učencem najvišje učne stopnje na eni strani za nekaj repertorij, vendar morajo imeti metodološko-didaktičen profil in praktičen značaj. Urednik poljudnoznanstvenega dela bi moral biti dober in več učiteljski-praktik. Posrečena pa se mi zdi zbirka problemov pod naslovom »Zakaj« na str. 99., ki so pravzaprav neke vrste — napovedni smotri pred učno razpravo. Iz neznanih razlogov pa je izostalo pripočilo naših mladinskih knjig, oziroma nasvet za ureditev lastne domače mladinske knjižice ali vsaj primeren opis vezanja broširanih knjig s preprostimi sredstvi. (Neobvezno ročno delo).

Želeti je, da se prihodnje leto izpopolni kakor literarni tako tudi znanstveni del Kresnic in da se pritegne k sotrudištvu čim več šolskih praktikov naše ožje domovine, da bi se zamoglo govoriti o — izboru prispevkov za oba dela.

Kot druga knjiga je izšla zbirka »Zgodbe z južnega morja« v Seliskarjevem prevodu

LISTEK.

ALBERT ŽERJAV:

Edicije Mladinske Matice.

(»Kresnice«, letnik I., uredil V. Mazi; J. London »Zgodbe z južnega morja« in A. Skulj »Sadjarčke«. Naslovnice ilustracije: M. Gaspari.)

Da je v področju kulturnega življenja mladinska književnost težka in problematična zadeva, prizna vsakdo, ki ima količkaj podrobnega znanstvenega vpogleda v nežne plasti duševnega življenja naše mladine. Se danes, ko mladina ni neposredno vprašanje samo učiteljskega kadra vseh kategorij, marveč tudi mnogih drugih stanov in organizacij, nismo zamogli, bodisi vsled kompleksa mladinoslovnih problemov, ki se v nepregledni vrsti vsiljujejo kar eden za drugim, bodisi ne docela sistematičnega študija, poskusov, opazovanj..., ki so recimo: gmotna zadeva, otipati jedra mladinskega vprašanja v oni širini in globini, ki ga zasluži interes narodnega obstoja kot »kulturni problem.

Ker je torej kvalitativna stran mladinske literature v ozki zvezi s poznavanjem psihološke strani otrokovega značaja in njegove psihofizične rasti, zato je tudi mladinsko slovstvo malone vogalni kamen mladinske vzgoje vsem, ki prihajajo z njo v posreden ali neposreden kontakt. Neredkokrat se dogodi, da vpliva dobra knjiga v par urah silnejše in trajnejše na otroka kot celoten intenziven trud učiteljskega praktika. Še resnejše pa je dejstvo, da je slaba knjiga v rokah mladine dostikrat procentualno višji destruktivni element kot predmetna okolica, za otroke

brezskrbni starši itd. Vzročnost neposrednega vpliva kateregakoli si bodi čitva na mlado in razvijajočo se dušo tiči pač najbrže v tem, ker mladina se nima v teh letih ustaljenega značaja, ki odvrta vsako njemu načelno nasprotje, in kritičnega duha, ki vsak pojav pretehta in oceni. Niti pri vseh odraslih ljudeh z nakopičeno znanostjo ne najdemo teh dveh življenjskih lastnosti, kaj šele pri otroku, ki je v vsestranskem razvoju, do jemanju, rasti...

Dognano je tudi, da vsaka relativno dobra knjiga nima privlačne moči za vsakega čitatelja. Sentimentalne, lirčne in mistične otroške nature (zlasti deklice) ljubijo bolj njihovemu značaju podobno čtivo, dočim si zopet psihofizično krepkejši in zrelejši mladostniki (dečki) žele literature, ki jim kaže: zanimivosti širšega sveta (potopisi), značaj in usodo junakov (biografije), življenje odraslih ljudi v raznih situacijah, konflikte in kompromise sveta, zmago in slavo poedince, skupine itd., itd. Vsekakor pa je otrokom najljubša duševna hrana pravljica in pripovedna snov narodnega stila, kar je pač v neposredni zvezi na eni strani z duševnim značajem našega slovanskega — rasnega tipa. Že samo z ozirom na bujno in ustvarjajočo otroško fantazijo, ki je silnejša in mogočnejša slikarica od največjega slikarja-umetnika, si mladinske književnosti brez pravljicopripovedne in legendarne snovi vobče niti za misliti ne moremo. In ravno duševno življenje slovanskih narodov (Čehov, Rusov, Jugoslovenov..., premore mnogo tozadevne snovi, ki krije v sebi poleg svoje slikovite plasti ke nasproti moralnemu nauku še zdrav in — neprisliljen etičen izraz...

V torek je referiral tov. Erjavec o polit. in gospodarskem razvoju Slovencev v zadnjih petdesetih letih. Poročilo je bilo sestavljeno minuciozno in z veliko marljivostjo. Preobširne podrobnosti pa so mestoma utrjujele tendencnost je nekatere vznevoljevala. H kritiki naših stanovskih razmer v preteklih dobah je tov. Ločniškar upravičeno omenil, da je potrebna in da je v marsikateri kulturnohistorični studiji vse oostrejša kot v referatu tov. Erjavca. Dan se je zaključil s kratkim posnetkom naše zgodovine in sicer na temeljih vzročnosti dogodkov.

V sredo je stvarni referat tov. Kosove »Gospodarski razvoj in žene« izzval obširno debato, pri kateri se je razčistilo tudi vprašanje družboslovja nasproti vzgojeslovju. Tov. Vranc je izjavil, naj se ni eno ni drugo ne podreja pri samoizobraževalnem delu. Pri tej priliki se je ponovno povdarjalo, naj učiteljstvo strogo loči pojem šolskega pouka od vzgoje, ki je važnejša in obsežnejša od pouka kot takega. Ta dan je bil posebno pomemben, ker so se po enoletni pravdi odstranila vsa nasprotja, ki so ovirala složno in uspešno delo vseh svežih, progresivnih sil v našem stanu.

Popoldne je poročal tov. Dolgan o sociologiji vzgojstva. V velikem referatu, ki je bil višek tečaja, je podal toliko misli, da je razprava v četrtke izžepala le majhen del poročila. Po sporazumu, ki se je dosegel že v sredo zjutraj in po Dolganovem referatu je bilo jasno, da bo tečaj uspel najlepše. Stvarni nivo diskusij je bil visoko nad onim lanskega I. tečaja, vsi udeleženci so čutili to.

Za izlet, ki se je imel vršiti v četrtke popoldne, se večina udeležencev tečaja ni mogla odločiti, zato je sledilo poročilo tov. Vodecove o dekliskih krožkih. Razpravljalo se je o načinu dela, čitala so se poročila onih krožkov, ki so se razvili tekom minulega leta. Zopet se je — kakor že prejšnji dan — povdarjal pomen učiteljice v organizaciji in v javnosti. Ostri napadi tovarišic radi krivice, ki jih morajo često prenašati spriči pristanosti zakonodaje napram ženski in tudi od strani »tovarišev«, so našle v tečaju odmev odobravanja. Izhod je le eden — da se tovarišice odločno uveljavijo v stanovski organizaciji za svoje in sploh za interese stanu.

Tovarišice so tudi same razpravljale o možnosti razširjenja dekliskih krožkov. Ugotovile so, da delo vendarle žanje priznanje, četudi so kje politične razmere razravnane. Krožki morejo prispevati k ublaženju stranskih strasti, ne smejo pa izgubiti svojih vzgojnih ciljev. Praktični cilji (šivanje, kuhanje itd.) nikakor ne smejo nadomestiti vzgojnega dela.

V petek so prišli na vrsto trije krajši referati in sicer o mladeniških krožkih (Dolgan), o kmetijskem šolstvu (Mencin) in o izvenšolskem delu učiteljstva (Hreščak). Debatata se je razvila o vseh treh poročilih skupaj. Pri tem se je povdarjalo, naj učiteljstvo ne teorizira preveč, ampak naj razvije gospodarsko akcijo. Potrebno je posebno k združništvom gospodarsko dvigati našega malega kmeta. Iz mladeniških krožkov in kmetijskih šol morajo iziti gospodarske ustanove, ki širijo kolektivistični smisel in ki edine morejo uspešno pomagati v krizi, v kakršni se nahaja danes kmečki življ. Osrednji izobraževalni odbor naj dela posebno na tem področju in naj daje potrebna navodila, kjer se učiteljstvo loti dejanj.

Ta dan je spet pokazal, da je v našem stanu, posebno med mladino, mnogo zanimanja za vse probleme, ki jih kaže samoizobraževalno delo. Nastopi, kakršen je bil oni tovariša Ljubiča, dokazujejo, da je učiteljstvo na pravi poti s svojimi prizadevanji.

Zadnji dan, sobota, je bil določen za praktični šolski nastop tov. Pibrovca z razredom jeseniške osnovne šole. Zborovalna dvorana se je spremenila v mal amfiteater, ki je imel v sredi učence in njih učitelja. Zanimanje ljubljanskega učiteljstva za učni poizkus se je pokazalo v številu prisotnih, ki

je narastlo za kakih petdeset v nasprotju s prejšnjimi dnevi.

Po nastopu se je razvila diskusija, ki je pokazala, da so mnenja učiteljstva ločena. Nekateri propagatorji delovne šole so povdarjali, da je nastop predvsem metodična novost, da pa ne prinaša bistvenega, kar hoče reforma šolstva. Metodični postopek ne upošteva odnošajev v družbi in gre mimo socialnega momenta. V tem smislu se je popoldne podala neka izjava, s katero je bila zaključena debata.

Končno se je razpravljalo še o delu po društvenih krožkih in o programu. Udeleženci so podali svoje nasvete. Najvažnejši je gotovo tov. Gačnika, ki je želel, naj se študira v tekočem letu posebno gospodarsko vprašanje v Sloveniji. Prečitati se je tudi članek tov. Flereta, ki pletira za vzgojeslovje.

Ugotovilo se je, da je za samoizobraževalno delo v tekočem letu odločilnega pomena, ker se je na tečaju dosegel popoln sporazum. Določile so se podrobnosti tega dela, (glej sklepe!), povdarjalo se je, naj bodo bo-

Pav. Fleret:

Pripombe glede samoizobraževalne akcije.¹

I.

Pod moj članek v 49. številu »Učit. Tov.« preteklega letnika pod naslovom »Učiteljska samoizobraževalna akcija«, je pristavilo uredništvo »Učit. Tov.«, da gre pri izvajanju učiteljske samoizobraževalne akcije »za smer in temelj, na katerem naj jo izvajamo: družboslovje ali pedagogika, o čemer« — pravi uredništvo izrecno — »da si nekateri niso na jasnem. Na kraju pa uredništvo še pripominja, da se je na prvem izobraževalnem tečaju ugotovilo, naj se goji oboje, pedagogika **vzporedno** z družboslovjem«.

Te besede uredništva »Učit. Tov.« mi povedo kakor malokateri, ki so se v poslednjem času o tem poglavju pisale v naših listih, v čem je bistvo akcije, pa tudi v čem je bistvo nesporezuma. Zato jih tudi predvsem navajam in se nanje naslanjam.

Uredništvo »Učit. Tov.« pravi docela pravilno, da gre za smer učiteljske samoizobraževalne akcije. Pri tej smeri se hočem najprej malo pomuditi.

Kdor išče smer, mora vedeti za smoter, h kateremu naj ga ta smer vodi; vedeti mora za pot, ki naj jo hodi proti temu smotru. Tako tudi pri učiteljskem samoizobraževalnem. O njegovi potrebi nam ni treba izgubljati besed; vprašanje je le: **kot kdo in kot kaj naj se učitelj nadalje sam izobražuje?** Učitelj je učitelj in njegov poklic je vzgajati narodovo deco, oziroma ako hočemo biti v pojmu širši, kar je prav, recimo, da je njegov poklic stati v službi obče narodne vzgoje.

Učiteljev poklic je: vzgajati. Ta pojem je tako širok, da moremo pod njim subsumirati vse ostalo učiteljevo delovanje na torišču šolskem, narodnega prosvečevanja, v gotovem smislu narodovega vodenja — kar vse se pravi: vzgajati najširše narodove plasti.

Kakor pa ta široki pojem odloča smer delovanju v učiteljevem poklicu, tako omogoča tudi spoznati smer, v kateri naj se giblje poglobljena pripravljenost za izvrševanje tega poklica. Iz vprašanja, v kakšno svrhu naj se vrši ta poglobljena pripravljenost, na katero vprašanje moremo dobiti le odgovor, da se vrši radi lažjega in uspešnejšega vršenja svojega poklica — iz takega vprašanja in odgovora nanj moremo zaključiti le naslednje: **Pripravljenost za vršenje učiteljskega poklica mora biti poglobljena v stanovskem pogledu, t. j. v pripravljenosti učitelja za učitelja.**

Ali premotrimo stvar s tega, za učitelja kot nepristranskega in depolitiziranega narodnega vzgojevalca edino merodajnega in

¹ Napisano za pokraj. skupščino v Celju, tedaj pred člankom tov. Drag. Mihajloviča ali člankom tov. A. Osterca. — P. F.

je narastlo za kakih petdeset v nasprotju s prejšnjimi dnevi.

Po sprejetju zaupnice Osrednjemu izobraževalnemu odseku, ki jo je predlagal tov. Beg, je tov. Hreščak zaključil lepo uspešni II. samoizobraževalni tečaj.

Kot kronisti naj še dostavimo, da so v doli razprave v poedinih dneh izmenoma tov. Vodecova in tt. Polak, Dolgan, Hreščak in Tavčar.

Zvečer se je večina udeležencev tečaja sestala v restavraciji »Pri levu«. Na poslovilni večer je prihitel iz Sv. Martina pri Gradcu tudi naš poverjenik tov. Skulj.

Tovariški sestanek je bil prisrčen in vesel, čemer so pripomogli pevci in posebno še tt. Križman, Gačnik, Repičeva in Grad s svojimi šaljivimi improvizacijami. Škoda, da smo le redkokdaj deležni takih prijateljskih večerov!

(Dalje prihodnjič.)

pravilnega stališča, se nam pri njegovi samoizobražbi ne bo težko odločiti. Vemo namerč, da mu more dati poglobljeno poklicno pripravljenost le poglobljanje v stroko, ki je za delovanje pri vzgajanju potrebna — a ta stroka je edino in le vzgojeslovje, pedagogika.

To pa ona široka pedagogika z vsemi svojimi pomožnimi vedami: s psihologijo prav tako kakor z antropologijo, z didaktiko in metodiko prav tako, kakor s proučevanjem stvarstva na vseh toriščih, s proučevanjem ekonomskih, kakor družabnih prilik, z upoštevanjem etike in etične kulture kakor s folkloro, v kateri se prepogosto baš zreali etično mišljenje in naziranje. V tem širokem pojmovanju pedagogike in njenega bistva vidimo, da je proučevanje družabnih prilik, kar tvori idejno bistvo družboslovja — sociologije, le ena komponenta skupnega idejnega obsega, da je tedaj družboslovje v občem vzgojeslovju le podrejena važnost. Zato je v svoji osnovi povsem pogrešno, ako si za vprašanje: vzgojeslovje ali družboslovje? Tu ni nikakršnega »ali«, ker ga z ozirom na razmerje družboslovja do vzgojeslovja — in tudi obratno — biti ne more. Z ozirom na obsejni kompleks pojma »vzgojeslovje« se more postaviti edino možno vprašanje tako: Katera od komponent, ki tvorijo obseg pojma »vzgojeslovje« nam more biti pod današnjimi razmerami najvažnejša, da se je v tem kompleksu predvsem lotimo za sistematično proučevanje? Edino to je vprašanje, nikakor pa ne, da li vzgojeslovje ali družboslovje.

Iz tega istega razloga tudi ni mogoče gojiti »pedagogike — vzporedno z družboslovjem, marveč je za učitelja mogoče le: gojiti družboslovje v kompleksu vzgojeslovja pedagogike. Povdarjam, da za učitelja; kajti nikakor nečem oporekati, da bi se družboslovje kot tako ne dalo gojiti samo za sebe; veda je to, koje gojenje je opravilo sociologov, v političnem smislu tudi opravilo socialno-političnih znanstvenikov, v praktičnem pogledu tudi socialno-političnih agitatorjev. Ni pa taka posebna gojitev sociologije kot vede posel učitelja-vzgojitelja, ki ima v narodovi, v človeški družbi svojo lastno nalogo; kakor bomo še videli, je njegovo le, da se koristi s praktičnimi izsledki sociologije.

Kar sem hotel doslej, je le to: Da je po mojem naziranju I. za stanovsko poklicno delo učitelja-vzgojevalca predvsem potrebna poglobitev v stroki, ki tvori znanstveni temelj njegovega poklicnega dela, t. j. v pedagogiki; 2. da sociologija z ozirom na pedagogiko tej ni enakovredna, marveč ji je podrejena kot ena njenih idejnih komponent in da se zato ne more postavljati vprašanje: pedagogika ali sociologija, in da

se pri strokovni učiteljski izobrazbi ne more družboslovje gojiti **vzporedno** s pedagogiko, nego le v njenem okvirju.

(Dalje prihodnjič.)

Splošne vesti.

— Zveza državnih nameščencev za Slovanijo je otvorila v Ljubljani, Frančiškanska ulica 6/1 svojo lastno pisarno. Poslovala bo dnevno razen sobote, nedelje in praznikov od 5. do 7. ure popoldne. Za informacije, nasvete itd. organiziranim državnim nameščencem pa je tajništvo na razpolago ob ponedeljkih, srediha in petkih od 5. do 6. ure.

— V mariborski oblasti se je ukazalo ob smrti Stjepana Radića, bivšega prosv. ministra izobesiti črno zastavo raz šolsko poslopje v znak žalovanja, ni se pa pomislilo, je li to izvršljivo, imajo li vse šole tudi takšno črno zastavo. Kdaj se je taka nabava ukazala? Kdaj se je prepričalo, imajo li vse šole črne zastave ali ne? Imajo li vse šole vsaj državno zastavo? (Ta dopis objavljamo, kakor smo ga prejeli. Op. ur.)

— Pospeševanje strokovne naobrazbe kmetijskega ljudstva. Spomladi 1926. se je ustanovilo v Mariboru »Vinarsko društvo za Slovanijo«, ki izdaja strokovni mesečnik »Naše gorice« v tačas povečanem obsegu po 32 straneh. Urednik listu je ravnatelj oblastne vinarske in sadjarske šole, priznani strokovnjak g. Andrej Zmavc. Ta mesečnik je obenem vestnik imenovane šole in ne obravnava zgolj vinarskih in kletarskih vprašanj, marveč priložuje prvostne razprave o vseh panogah kmetijstva, takisto o kmetijsko-nadaljevalnem šolstvu, o zdravstvenih in vzgojnih vprašanjih itd. Letos izhaja II. letnik »Naših gorice« in stane 30 Din, v zalogi pa je tudi še I. letnik 1927 po 20 Din. Oba letnika sta enako priporočljiva. Umestno bi bilo, da pristopi kot član »Vinarskemu društvu« vsaka podeželska šola ter nabavi lanski in letošnji letnik »Naših gorice« za učiteljsko knjižnico. Izvedba tega predloga je odvisna od dobre volje šolskih upraviteljev odnosno knajevnih šolskih odborov. Nadalje je v svrhu pomožitve članstva »Vinarskega društva« in razširjanja izvršnega mesečnika »Naše gorice« potrebne započeti neko širokopotezno akcijo. Člani »Vinarskega društva« naj bi postali vsi učitelji, ki jim bo omenjeni mesečnik prav dobro služil pri obveznem pouku iz kmetijstva ter v kmet. nadaljevalnih tečajih, kjer taki obstojajo. Najvažnejšo nalogo pa bodo opravili tovariši, ako mesečnik »Naše gorice« nazorno (da posamezne lične zvezke pokažejo) priporočajo kmetovalcem v svojih šolskih okoljih ter jih animirajo, da pristopajo k »Vinarskemu društvu« kot člani; članarina je 30 Din. Moje mnenje je namreč, da nikakor ne zadostuje, ako izborne »Naše gorice« čita in proučuje samo inteligenca in polinteligence, marveč bi moral ta mesečnik prodrati v vse plasti našega kmetijskega ljudstva. Pripominjam še, da so sotrudniki »Naših gorice« tudi naši v kmetijski stroki »podkovani« tovariši. Kakor rečeno: Od zanimanja za stvar in od dobre volje tovarišev je odvisen uspeh te akcije. Neoporekljivo smo poleg drugega dolžni pospeševati strokovno naobrazbo kmetijskega ljudstva; zato pa brez oklevanja na hvalevredno delo Zadeva naj bi se jemala v pretres tudi na zborovanjih sreskih učiteljskih društev! — Cvetko.

— Odsotnost učnih oseb v velikih počitnicah. Veliki župan ljubljanske oblasti je izdal odlok, na podlagi katerega mora učiteljstvo javiti svojo nad 8 dni trajajočo odsotnost od službenega kraja šolskemu upravitelju; upravitelj pa naznani svoj naslov v službu odsotnosti sreskemu poglavarju. Vse to velja tudi za učitelje, ki so na bolezenskih in drugih dopustih, da bo njih bivališče vedno znano predstojnikom.

— V pripravljani tečaj za učitelje in učiteljice kmetijsko-gospodarskih nadaljevalnih šol so sprejete nastopne učne osebe: a) Učitelji: Rustja Josip iz Artič, Kavčič Rudolf iz

po angleškem originalu. Potrebno je bilo, da se je prvotno nameravana naslovna stran knjige izpremenila z novo. Zdi se mi pa, da poslovenjeni J. London ni razveselil naše mladine in je vsled tega ostal Seliškarjev prevod brezuspešen ali vsaj malouspešen. Le zgolj slučaj je bil, da je letos ponesrečena Noblova ekspedicija obrnila zanimanje otrok za severni tečaj, za življenje pod rdečim šotorom, za borbo človeka za ledeno smrtjo... v višji meri kot Londonov opis zgodb južnega morja. V opisu je polno težko razumljivih tujih imen, ki jim je vkljub opazkam na zadnji strani komaj kos odrasel človek. Stil pripovedovanja, nepremikajoče se dejanje s svojim značajem itd... odvrča mladino od veselja do čitanja, da bo knjigo odložila. Če bi mesto te knjige izšle prvotno nameravane slovanske pravljice, bi mladini bila druga matična knjiga — najljubši književni dar. Tako pa... je imel Seliškar veliko dela za — skromen uspeh.

Najbolj uspela knjiga pa so Skuljevi »Sadjarčki«. In če bi bila Mladinska Matica izdala samo to knjižico, bi bila vredna — enega kovača. Odkrito priznam, da se nisem doslej bavil praktično s sadjarstvom, da pa me je knjiga — navdušila za vzgojo sadnega drevja. Dobro vemo, kako suhoparno razvijajo tozadevno praktično snov učne knjige v sistematični vrsti v rubrikah a, b, c... itd... toda kako jo podaja Skulj? Kakor smo se nekoč v šoli naslajali nad Stritarjevim sestavkom »Vrt gospoda Mirodolskega« tako bo mladina segla po Skuljevih »Sadjarčkih«. Poljudna in metodično zaokrožena snov, je razporejena po letnih časih (življsko) in sega iz jeseni, ko zore jabolka in razpeljane hruške za hišo, siadko grozdje

na bradi... preko zime, spomladi... v novo bogato jesen. Tudi se ne obravnava vsaka stvar sprti in v celoti, temveč po potrebi, ki jo zahteva letni čas, in v širini, ki jo premore razvijajoči se otroški duh. Nasvetovanje strica Jerneja v vasi Zakotje je ljubko mrdovanje A. Skulja z vslo slovensko kmetiško mladino. Sistem pripovedovanja, razlaga... sili učenca na neposreden način k — samo — udeleževanju in to je z ozirom na delovni princip produktivne šole prednost knjige. Nič manjše važnosti, kakor za učenca, je knjiga tudi z ozirom na učitelja sadjarstva, ki mu knjiga kaže smer in pot pouka tekom šolskega leta, zlasti za one, ki nimajo še tozadevne lastne prakse. Gotovo je, da se učitelj s količino snovi v knjigi pri pouku ne more zadovoljiti, glavno je le, da mu daje — usmerjenost, ker poglobitev najde v strokovnih sadjarskih knjigah. Malone vsaka stran je lično in enostavno ilustrirana. Tuinam nasvetuje pisatelj pripravljati brezalkoholne pijače, dvomim pa, da bi se nasveti vseh protialkoholnih s abstinencijskih organizacij praktično obnesli dotelej, dokler bo v vinorodnih krajih prodaja vina glavni del služka domačih ljudi.

Kakor so dečki kot bodoči kmetovalci pridobili s »Sadjarčki« modre nasvete sadjarjapraktika, tako so ostale naše deklice kot bodoče gospodinje prikrašane za knjigo »Vrtnarstvo«. Upati je, da bo temu dejstvu odpomogla Mladinska Matica morda že naslednje leto.

Ko bi ne bilo potrebe, bi se Mladinska Matica ne bila rodila. Vkljub neizogibnim nedostatom je pokazala s svojimi edicijami, da želi biti iskrena pomočnica pri vzgoji naše mladine, ki naj zadobi v svoji mladosti

tak duševni profil, da bo imela domovina rancijo v svoj sedanjí naraščaj. Kar je ustvarila Mohorjeva družba za preprosto delovno ljudstvo, to naj skuša doseči Mladinska Matica za našo šoloobvezno mladino. Poleg knjig Mladinske Maticе pa naj še nadalje prihaja vsaj poedincem do rok »Mladika«, »Domači prijatelji«, »Sadjar in vrtnar« i. dr. slovenske poljudne revije, časopisi, ki naj dopolnjujejo samoizbrazbo naših mladih ukaželjnih ljudi...

Mednarodna razstava šolskih knjig v Leipzigu.

111letnica Graserjeve metode in naš »novi« abecednik.

(Ob priliki izdaje »Prve čitanke«, sestavljen Gabriel Majcen, risala Humek in Poljanec, založila Cirilova tiskarna v Mariboru 1928.)

Ze leta in leta čitamo, govorimo in pišemo o šolski reformi, širša javnost že tudi sama stavlja odločujočim faktorjem neizprosno zahtevo po reformi šole češ »naše šolstvo je danes na tleh...« (glej »Jutro« 22. VI. t. l.), kljub temu se naše šolstvo ne more premakniti z mrtve točke. Nasprotno: mrtveca še globlje butajo v zemljo...

Drugi kulturni narodi so že davno domeli zahteve nove dobe, zato preizkušajo in proučujejo novodobna vzgojna načela in večina je že stopila na plan z aktivno ali delovno šolo. Le pogledimo Francijo, Anglijo, Nemčijo, Rusijo, Avstrijo, Ameriko, Švico in nordijske države, kako skrbje za temeljito in življskim silam odgovarjajočo

izobrazbo najširših plasti ljudstva! Dan na dan se vrše tamkaj pedagoški kongresi, tečaji in razstave, ki so prekinile s tradicijo srednjeveške šole mučilnice, usmerjene le na golo »znanje« potom večnega »drila«.

Tako je tudi letošnja svetovna razstava šolske knjige v Leipzigu pokazala, kje je na predek, kje pa konservativnost. Omenjene države so pokazale, da smatrajo šolsko knjigo za najvažnejšo knjižgo: abecedniki in računice so sestavljene na podlagi pedagoških in psiholoških zakonov otroškega razvoja, ozirajo se na socialne razmere šolske mladine, zato odgovarjajo vsem novodobnim zahtevam glede vsebine in opreme, ki je naravnost luksuriозна. Wienerkinder I. Buch, Hansa Fibel, Guck in die Welt« so abecedniki svetovnega slovesa, prav tako vzorne so dunajske računice, ki bi jih moral poznati vsak naš elementarni učitelj, saj je Dunaj danes znan kot »gravitacijski center novodobne šole v Evropi«.

Tudi naša država je bila na razstavi zastopana s 3 šolskimi knjigami, ki so naše šolstvo pred mednarodnim forumom škandalozno reprezentirale! Ni čudno, če so nas vrgli v kot med »balkanske države«, kjer so Bulgari, Grki in Tunki mnogo bolj odrezali, ker so razstavili vsaj pristno narodno blago, odgovarjajoče orientalskemu mentalitetu.

Rdečica me je pa oblila preko ušes ob pogledu na našo revno »robo«: Widrovo »Prvo berilo« v stari, neklorirani izdaji (broširana), Černičeva II. računica (broširana) in Bukvar iz Beograda, v najslabši opre-mi na časopisnem papirju... Tužna nam majka!

»Pedagoška centrala za mariborsko oblast« si je nadela nalogo, da se tudi v naši šolski književnosti obrnejo razmere na bolje.

Vinice, Zajec Adolf iz Metlike, Primožič Ivan iz Mekinj, Terpin Josip iz Vodice, Jerešina Karel iz Domžal, Hrovat Ivan iz Ihana, Berlot Srečko iz Moravč, Pirc Jožef iz Vel. Trna, Potočnik Peter iz Sv. Jurija pod Kušmom, Petelin Albin iz Cerkelj o. K., Kopřiva Ivan iz Zagorja, Jevnikar Lovro iz Št. Vida pri Stični, Skrinjar Alojzij iz Ljubljane, Bensa Andrej iz Most, Macarol Josip iz Šmartna, Rostohar Karel iz Litije, Jovan Maks iz Polh. Gradca, Bric Dominik iz Dobrove, Vodopivec Anton iz Begunj pri Cerknici, Štular Franc iz Valte vasi, Kržišnik Janez iz Št. Petra, Zukovec Franc iz Šmihela, Jankovič Janko iz Poljan, Žagar Stanislav iz Dobrave, Gruden Franc iz Laškega, Lulik Avgust iz Ribnice, Bertonec Josip iz Kovorja, Vidic Edvard iz Reteč, Šuler Stanko iz Kapel, Just Martelanc iz Božakovega, Požar Vladimír iz Radeč, Schein Štefan iz Jezera in Grčar Tit iz Barja. b) **Učiteljice:** Primožič Josipina iz Črnomlja, Lazar Ana iz Domžal, Lambernik Ida iz Čemšenika, Žitko Marija iz Moravč, Jaklič Vida iz Dobropolj, Komljanec Alojzija iz Škocijana, Rostohar Draga iz Radeč, Dolgan-Carli Marija iz Planine, Mercina Danica iz Grahovega, Rozman Marija iz Prečene, Tavželj-Koštič Saša iz Hinj, Jalen Terezija iz Gorij, Šifer-Dietz Mara iz Zidanega mosta, Kuhar Zora iz Laškega, Plavšak Marta iz Trbovelj, Kos Pavla iz Sodražice, Hafner Angela iz Šmartna, Vivoda Zofija iz Cerkelj pri Kranju, Jenko Marija iz Reteč, Adamič Marija iz Toplic pri Zagorju, Miklavčič Franja iz Zirov. Navedenemu učitelstvu je dovoljen dopust za dobo obiska tečajev od 10. sept. 1928 do 6. oktobra 1928. — Tečaj za učitelje bo na srednji tehnični šoli, za učiteljice pa na osnovni šoli v Mostah.

— **Začetek pouka na osnovnih šolah v mariborski oblasti.** Iz pisarne velikega župana mariborske oblasti se javlja šolskim upraviteljem in učitelstvu, da se na osnovi odloka ON št. 46.914-27 začne pouk na vseh šolah po vaseh, razen okrajev Dolenja Lendava in Murska Sobota, dne 1. oktobra, v mestih, razen Maribora, Celja in Ptuja, in trgih s pretežno kmetijskim prebivalstvom pa na osnovi izjav krajevnih šolskih odborov dne 1. septembra ali 1. oktobra, kakor je pač bila izjava. Edino veljavni so v tem oziru tozadevni odloki velikega župana, ki so bili dostavljeni od okrajnih glavarjev šolskim upraviteljem.

— **Šolske knjige za siromašne učence!** I. dekliska osnovna šola v Ljubljani, Sv. Jakoba trg 1, ima na prodaj po izredno nizki ceni 45 Rape: IV. čitanka, starejša izdaja. Knjige bi bile primerne za kako podeželsko osnovno šolo, ki ima veliko siromašne dece. Kdor se zanima za knjige, naj se obrne pisnim potom na upravitelstvo zgoraj imenovane šole.

— **Ciril Metodovim podružnicam!** Letos poteče 20 let, odkar se je vršila zgodovinska skupščina CMD v Ptuj, pri kateri je takratno celokupno nemškutarstvo Spod. Štajerske izpadlo z oboroženo roko proti našim skupščinarjem. Po ptujskih ulicah je tekla slovenska kri. Ti dogodki so našli silen odmev v beli Ljubljani, kjer sta padla kot žrtve brutalnosti takratnega nemškega režima na ljubljanskih ulicah mučenika Lunder in Adamič. Odjeknilo so pa ti dogodki potem še v veliko večji meri po vsej Sloveniji in po znatnem delu slovanskega juga. Danes lahko trdimo, da so pomenjali nacionalno preroditev, ter so zaradi tega za nas velikega pomena. Dne 8. septembra t. l. proslavljamo v Ptuj dvajsetletnico teh dogodkov. Naša družba priredi tam manifestacijsko zborovanje dne 8. septembra ob 11. uri dopoldne. Vljudno vabimo CM podružnice ter vse člane istih, da se proslave te dvajsetletnice v Ptuj dne 8. septembra zanesljivo udeležijo. Naslovi udeležencev naj se blagovolijo naznaniti na naslov: Zdrruženi podružnici CMD v Ptuj. — Vodstvo »Družbe sv. Cirila in Metoda« v Ljubljani, dne 25. avgusta 1928. — Aleksander Hu-

V to svrhu je ob priliki letošnje skupščine UJU v Mariboru razstavila zraven značilnejše inozemske reformistične literature tudi zbirko abecednikov, računov, atlantov in čitalnih snovi iz raznih držav. Splošno pozornost so vzbudili ti krasno ilustrirani in kolonirani abecedniki, ki vsi pričenjajo z velik očitano abecedo v latinici. Ta pot je danes najprimernejša, ker je znanstveno dognana, da šestletnik še nima pisalnega nagona, pač pa ima risalne zmožnosti. Zato je pričetni čitanjem in s tem v zvezi s tiskanjem velikih črk, pisanje si pa po polletnih grafičnih predvajah vsak otrok pridobi samostojno in si tako ustvari individualno pisavo. Vse drugo je kasarniški »dril«, kot to točno tolmači Bregant v svojem »Elementarnem razredu«. Vsi nemški, avstrijski in tudi češki metodiki so si že več let v tem edini in za nemodernega bi ti smatrali danes onega, ki bi si upal priti na dan z začetnico, sestavljeno v smislu Graserjeve, l. 1817. iz dane pisalne čitalne metode.

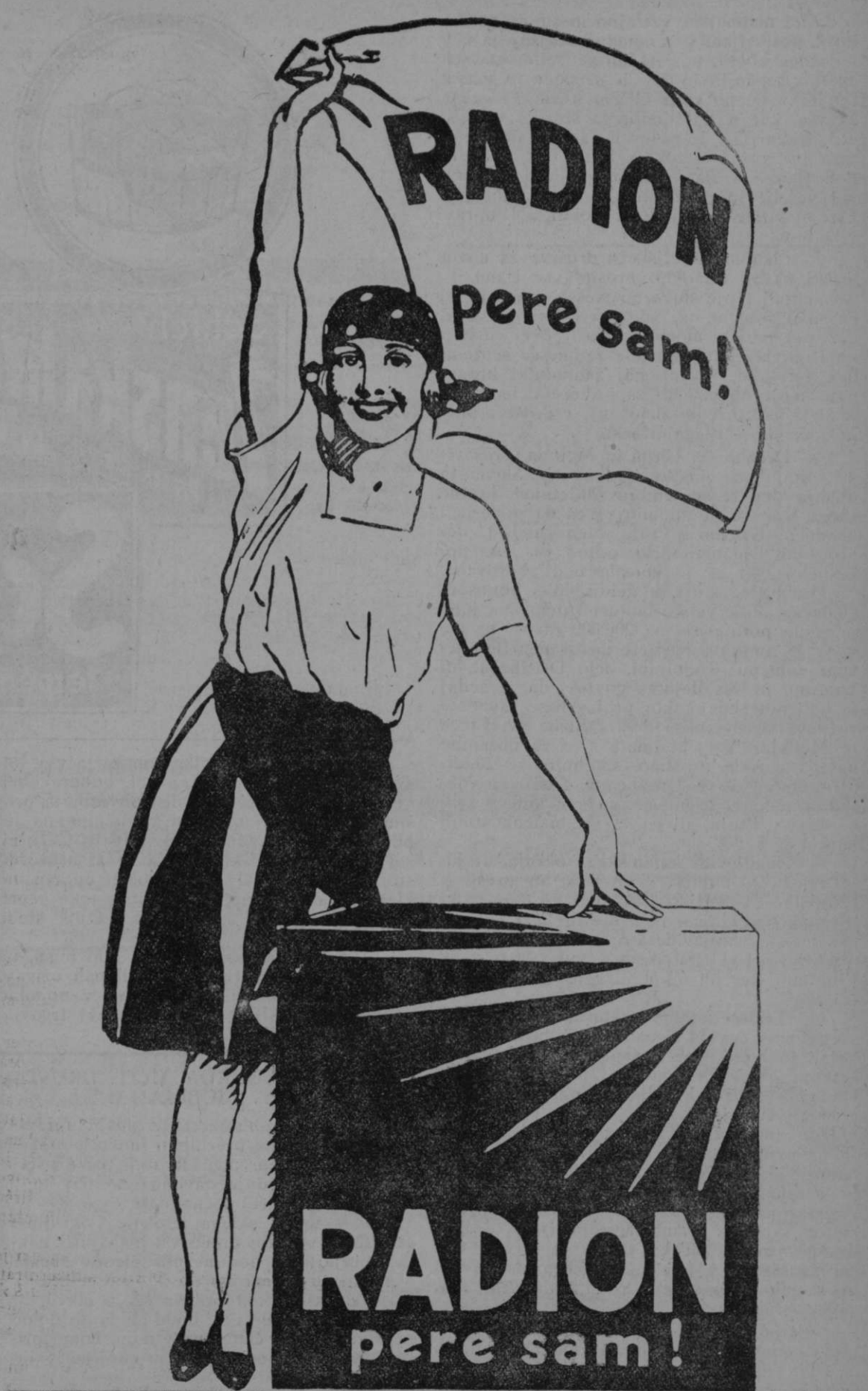
Kar drugje niti v mislih ni mogoče, je mogoče pri nas s sankcijo ministrstva prosvete. Te dni — baš ob 111letnici Graserjeve metode — je v znani Cirilovi tiskarni v Mariboru izšla v 10.000 izvodih »Prva čitanka«, ki jo je sestavil Gabriel Majcen, profesor v pokoju v Mariboru in sam je spisal tudi kuriozno »Kratko navodilo za prvi pouk v pisanju in čitanju«, ki svetovnoznane izkušnje Wettekamp, Schallmana, Kuhlmana, Rößlerja, Sütterlina, Vogta, Soeneckena, Zimmermanna, Göhla in Langer-Legrüna kratkomalo briskira, pač pa si g. profesor (ki je zgodovinski strokovnjak)

dovernik l. r., predsednik. Fran Skulj l. r., tajnik.

— **Spominčice na grob tov. Ivani Špricajevi.** Letos 30. junija je minulo 9 let, odkar se je od šole pri Sv. Marjeti ob Pes. poslovila učiteljica ženskih ročnih del, naša nepozabna tovarišica gđ. Ivana Špricaj ter se odselila na svoj novi dom k Sv. Jakobu v Slov. goricah. Nad 20 dolgih let je vršila svojo službo istočasno na šmarješki in šentjakobski šoli, nad 20 dolgih let je bilo njeno življenje težko, mučno potovanje v pravem pomenu besede. Kljub dveurni razdalji služb, mest, kljub vremenskim neprilikam in vsem burjam življenske vsakdanjosti je prihajala med nas vedno z običajnim vredno vedro, židano voljo ter bogatim in zdravim humorjem. V šoli tiho in mirno poučujoča, po materinsko priljubljena učiteljica, med nami nikoli nad službenimi težavami se pritožujoča, pač pa vedno življenja, dobrin in iskrenosti polna tovarišica, v družbi pa z magično silo oblagodarjena družabnica, ki je s svojim živahnim in šaljivim temperamentom ter s svojim globoko donečim pevskim glasom finega posluha dvigala, zabavala in oživljala celo družbo, to in taka je bila naša nepozabna gđ. Hanika. In, ko je napočil veliki trenutek poloma stare Avstrije in z njim porod naše mlade Jugoslavije, takrat je temu aktu že davno poprej duševno očitno predkumovala naša narodno trdno zavedna tovarišica. — Pred 9 leti se je stalno naselila pri Sv. Jakobu, ondi še tudi opravljala svojo šolsko službo, obenem pa se posvetila ureditvi svojega lastnega doma na prijaznem vinskem griču Fajgeljsku. Tu gori je bila nad vse srečna, če je zamogla sprejeti svoje znance in prijatelje, katerih za nobeno ceno ni pustila mimo, da ne bi vstopili v njeno lepo urejeno hišico ter pri kapljici rujnega ne uživali njenega obče znanega gostoljubja. — Ze več let jo je skusila kloniti težka bolezen, katero je prenašala s prav moškim samozatajevanjem. Ravno zadnje leto je spet tej bolezniki skala leka v bližini in daljini in kako smo se radovali, ko smo zvedeli, da je ta lek baje našla, kajti opazili smo na njej res znatno zdravstveno izboljšanje. Zato pa nas je nepričakovano boleče dirnila in presenetila vest o njeni večni poslovitvi dne 28. julija, kojega dne je na njene življenske duri potrkala bela žena — bridka smrt ter jo z zadetjem kapi naglo rešila smrtnih bolečin. — Vse draga, povsod domače prijateljsko nazivana gđ. Hanika! — Nameraval sem se, a ne vem, nisem se mogel od Tebe javno in glasno posloviti ob Tvoji gomili. Ostavila si nas tako naglo in vendar bi si imeli še toliko povedati, toliko zmeniti in imeli bi se še tolikrat sniti, pošaliti in si zapeti. Tako vedro in živo Te še vidim pred seboj, prav, kakor da si še med nami. In niti listje še ni padlo, da bi s svojim globoko zaokroženim tenoraltom z nami pevajoč kot lani jeseni navzdignila »Kdo bo listje grabile in niti nisi smela dočakati bogate trgatve, da bi Ti med zunaj temnimi, a znotraj zlatimi zvonovi — polnimi sodi v vonjajoči kleti zopet zapel »Starčka«. Votlo je v ponedeljek 30. julija zabobnela zemlja nad Tvojo krsto, zaman Te še hočemo videti, zaman Te še slišati. A v globinah se nam zarisuje vedno jasnejša in globejša slika: naše nepozabne, v vsem dobrem zares originalne gđ. Hanike! A Ti že snivaš na iztočnem obronku jareninskega mirodvorja. Tam dalje proti solnčnemu izhodu pa tužno sameva z grozdom in sadjem bogato obložen Tvoj vinski grič, solnčni in sočni Fajgeljski, kliče Te nazaj, nudeč Ti lepe plodne darove, kliče Tebe — svojo najboljšo strežnico in negovalko. Ni Ti dano, videti ga po blagodejnem nedeljskem dežju osveženega in oživljenega. Z nedeljskim dežjem je z nami vred zasolžilo in zahtelo nebo, Tebi pa odprlo gomilo in Ti jo sedaj namesto s sadjem in grozdom posuje s svežimi rožicami. Sprejmi med te rožice v slovo tudi mali šopek teh mojih skromnih, a neusahljivih spominčic. — Mi odhajamo nazaj med viharje živ-

sme lastiti »nemiljive« zasluge za ovekovščene pisalno-bralnih metod, ki so v drugih državah že davno v rotarnici. »Novi« abecednik, ki se je pojavil kot strela iz jasnega neba, je sposoben naš fiasco pred mednarodnim forumom povečati ad absurdum. Potrebe zanj pač ni bilo niti najmanjše, saj za sedaj še služi Widrova čitanka, ki je vsaj kolorirana, čeprav je za 2 Din dražja. Tov. Bregant in mnogi drugi si pa znajo mnogo bolje pomagati — brez abecednika. Ko se bo pa tudi učiteljice preorientirale na moderno Kuhlmanovo metodo (baje že letos?), se bo itak morala izdati nova začetnica, ki bo pa nastala v »delovni zajednici« vseh praktikov elementarnih razredov delovne šole.

Slovensko učitelstvo je na letošnji pokrajinski skupščini sklenilo, da se dajo vse nove šolske knjige v recenzijo Ods. k. z. a. reforme šole UJU in se bodo upoštevale le one knjige, ki jih praktiki odobrijo; starinske izdaje, ki spadajo v 18. stoletje, pa brezpogojno odklanja. V bodoče bo pa učitelstvo znalo vsak tak anahronizem, ki ni v skladu z našim napredkom, pravočasno preprečiti! — E. V.

ljenja. Ti, draga pokojnica, pa nam daj seboj Tvojo nekdanjo življensko vedrost in neomahljivost, da bomo, kot nekdanj Ti, tudi v temnih dneh vztrajni v življenski borbi in v našem poklicnem delu. Zavedajoč se pesniških besed: Grenko je mreti in umreti, a mrtev biti — je sladko! Ti prožimo zadnjič reke v slovo: Z Bogom Hanika! Mi molimo za Te, ki si bila tako zelo naša! — M. Vauda. — Opomba: Zaradi obilega gradiva je ta dopis malo zakasnil.

— **Uspesoblenostni izpiti** za osnovne in njim sorodne šole v jesenskem roku 1928 se prične na državnem moškem učiteljsku v Mariboru dne 5. novembra t. l. Pravilno opremljene prošnje za priupust naj se pošljejo potem sreskih poglavarjev vsaj do 20. oktobra t. l. v roke izpraševalne komisije. Povabil k izpitu ne bom razpošiljal. Vse drugo na črni deski v veži drž. moškega učiteljskega v Mariboru.

— **Predragemu tovarišu Simonu Gajšku** v spomin. Kdo bi si mislil, ko si l. 1926. v mesecu juliju jemal s tožnim in potrjim srcem slovo od zelenega Posavja, od Dobove, kjer si 23 let nesebično in neumorno deloval v procvit tukajšnje šole, da Te bo že po dveh letih kruta in neizprosna smrt iztrgala iz naše sredine in Ti ne bo dopustila po trudu polnem vestnem delovanju večletnega odpočitja, ker je menda hotela, da greš takoj po delu na zasluženo plačilo. Zakaj tako zgodaj? Saj vendar še ni bil čas za Tebe — Ti vzor delavnosti, ljubezni, nesebičnosti in učiteljske vse, ki smo v skupnih vrstah delovali za procvit in napredek našega šolstva. — Simon Gajšek se je rodil 10. avgusta 1866. pri Št. Lovrencu pod Prežinom, kjer je posejal tudi osnovno šolo. Nato je absolvirati tri razrede deželne mešč. šole v Celju, ter štiri letnike drž. moš. učiteljskega v Mariboru. Takoj po prestopu zrelostnem izpitu ga je takratna šol. oblast namestila na Vidmu ob Savi, kjer je tudi spoznal svojo sedanjo družico Marijo, iz preblage rodovine Tramškove. Po prestopu usposoblenostnem izpitu je bil premeščen na Buče, kjer je vzgajal mladino celih 15 let. — Dne 1. V. l. 1903. ga je takratni dežel. šol. svet štajerski imenoval za stalnega šol. upravitelja na šestrazredni šoli v Dobovi. S težkim srcem se je poslovil od idiličnih Buč, od svojih dragih prijateljev ter

se napolil s svojo takrat že dvoglavo družinico (Minko in Božidarčkom) v prelepo dobovsko ravan. Zastavil je znova plug v celino, ki je bila trda liki kremen, a še trša je pa bila njegova jeklena vztrajnost in pridnost in premagal je vse velikanske zapreke, ki so se mu ob njegovem prihodu stavile na pot. Ljudstvo ga je takoj spoznalo in ga neizmerno vzljubilo. Za časa svetovne vojne mu je bil pravi tolažnik in iskreni svetovalec in ko je zaplapolala raz dobovsko šolo v nedeljo črna zastava, oznanjajoča žalostno novico, da ga ni več med živimi, prihajale so množice s solznimi očmi k upravitelstvu, povprašujoče po istinitosti in vzroku ravnateljve prezgodnje smrti. Kako iskreno ga je dobovsko ljudstvo ljubilo in globoko spoštovalo, mu je pač najlepše pokazalo pred dvema letoma, ko mu je ob slovesu iz Dobove v Maribor podarilo v spomin za njegovo plodonosno delovanje tri prekrasne diplome. — Kakor ljudstvo, kjer je učiteljeval, tako so ga vzljubili tudi njegovi stanovski tovariši. Bil je dober, zvest, zanesljiv prijatelj in tovariš ter moder svetovalec, kremenit značaj in velik a tih delavec na kulturnem polju, vedno trd in neizprosni, kjer se je šlo za napredno stvar, čeprav tega ni nikoli kazal na zunaj. In komaj dve leti v Mariboru. Prekrasni pogreb je pač pričal zopet, da si je pridobil tudi tukaj nebroj prijateljev. Ko sta zadonela nagrobnici v težkih akordih preko mirnega pokopališča pod sinje julijsko nebo ter izlili vsa čuvstva navzočih v tiho bol — slovesa za večno — tedaj se je orosilo marsikatero oko dobro vedoč, da je legel k večnemu počitku mož dela, mož ustvarjanja in udejstvovanja. — Srčno ljubljeni tovariši! Rad in z užitkom sem poslušal v Tvoji družbi Tvoje modre in resne besede ter nasvete in hvaležen sem Ti iz srca, za marsikak dober nasvet v šoli in zunaj nje — in odkritosrčno priznam, vse kar sem pridobil na polju šolstva — vse — vse to si mi dal Ti predragi in nepozabljeni Simon. Hodil bom po možnosti po Tvojih stopinjah, zavedajoč se, da sem na pravem potu ne oziraje se na marsikatero rego, ki bi mi očital, da Te s tem čezmerno povijujem, ker sem prepričan, da je bila Tvoja pot vedno prava, ravna in usmerjena v dobrobit šolstva in ljudstva. — Poslavljam se od Tebe v imenu cele fare dobovske, v kateri

Pošljite takoj naročnino za „Zvonček“ in „Popotnik“!

si 23 let neumorno, vztrajno in smoteno deloval, poslavljam se v imenu tukajšnjega učiteljskega zbora, poslavljam se v imenu vseh Tvojih sedanjih in bivših učencev in učenek ter Ti v imenu vseh kličem hvala Ti večna za vse, kar si nam dobrega storil. Stori si več, kakor Ti je velevala Tvoja dolžnost, zato počivaj v sladkem miru pod zelenim Pohorjem, Ti zlata nesebična duša ter užijaj veselje in pokoj tam, kjer ni viharjev, kjer ni bojev. — Ljudevit Kokot, šol. uprav. v Dobovi.

— Članom učiteljskega društva za novo meški okraj. Ponovno prosim vse člane, ki so menjali svoje službeno mesto v okraju ali pa odšli drugam, naj takoj javijo svoj naslov, ker brez tega ni mogoče podati poverjeništvu točne prijave in obračuna za mesec septembra. Istotako prosim, naj zamudniki poravnajo svoje obveznosti za pretečeno leto, ker je sicer vsako redno delovanje v društvu onemogočeno. — Blagajničarka.

— Družba sv. Cirila in Metoda, prosvetno obrambena institucija za vso Slovenijo obhaja dne 8. septembra 20-letnico krstne slave. Kdo se ne spominja več na pobesneli napad na Družbo v Ptuj! Neprijatelj je do bro cenil družbino delo, odtod vsa ona pobesnelost, ki se je znosila nad zborovalci. — Družba še stoji in deluje in s ponosom gleda na svoje veliko kulturno delo. Na jugu je rešila potujčenja na 200.000 otrok, na severu je zgradila barijere proti neprijateljem pohlepu. Rodoljubi, delo Družbe še ni končano in vsa dejstva govore, da je sedaj še bolj potrebna, kakor prej. Ali se zavedate važnosti prosvetnega dela Družbe sv. Cirila in Metoda? Vse, ki imate srce za obrambo našega naroda prosimo, spomnite se 20-letnice krstne slave Družbe sv. Cirila in Metoda s tem, da se udeležite slavnostnega zborovanja v Ptuj, ali pa vsaj z malenkostnim darom.

— Zemljevidi kamniškega okraja, ki jih je založil »Učiteljski konvikt«, so prešli v lastništvo »Učiteljskega doma« z. z. o. z., ki jih sedaj prodaja, večje število a 5 Din — posamezne zemljevide a 6 Din. Naročajte jih direktno pri »Učiteljskem domu« z. z. o. z., v Ljubljani, ker jih nikjer drugje ne dobite po tej ceni.

— Tridesetletnica maturantov ljubljanskega moškega in ženskega učiteljskega doma. Obhajali jo bomo dne 8. septembra t. l. s pričetkom ob štirih popoldne pri »Šestici« na Dunajski cesti v Ljubljani. Nadaljnji spored po razpoložanju in sreči junaški. Tako pravi kolega Stanko Legat, ki me je pooblastil, naj to prijavim vsem, ki so dobre volje. On je namreč sklical že dve desetletnici, tretje pa ne utegne, ker obhaja momentano praznik prganjanja sebe, družine in vseh ostalih predmetov svojega premoženja in imetja v druge, dražje prostore. Tako torej, da ne bo ne sporazumov, češ, kaj boš ti sklicavalo, revše, ko si pelo julija meseca pred tridesetimi leti vse v strahu:

»Petnajstga tga mesca matura bo spet,
Če človek se zmisli ga zlomí trepet.
Tinguli tinguli tinguli tin,
Ga zlomi trepet.« — Fran Merljak.

— Darila Učiteljskem konviktu, ki so jih istemu dali posamezniki, bodisi v obliki obveznic državnega 7% investicijskega posojila, bodisi, da so prepustili konviktu brezobrestno posojila, kakor tudi članarino zadnjih let, naj vsak darovalec smatra res za darila. Ker se pa darila v življenju — po navadi — ne vračajo, apeliramo na vse darovalce, da ne zahtevajo prepisa daril na račun deleža »Učiteljskega doma«, ker s tem obremene zadržijo. Kdor bi pa kljub apelu zahteval prepis celotne članarine (100 Din) iz l. 1926-27., ker le ta se more po sklepu načelstva prepisati na račun deleža, naj to stori do 15. septembra t. l., ker na poznejše prijave se načelstvo ne bode moglo več ozirati.

— Gospod nadzornik Čížek iz Murske Sobotne nas naproša objaviti klj svoječasnemu dopisu »Prispevek k poročilu o Prekmurju«, da se v njegovem srezu točno pregledujejo uradni spisi, kar radevolje objavljamo. — Istočasno na opozorilo in prošnjo izjavljamo, da učiteljica gđ. Marija Ažmanova ni prav v nobeni zvezi s tem dopisom in ni iz njenega službenega kraja. — Uredništvo Učiteljskega Tovariša.

— »Ženski list«. Izašao je 9. septembarski broj ove elegantne i praktične revije za modu, kućanstvo i zabavu. Modni dio donosi iscrpan pregled jesenske mode, u kojemu su mnogi modeli u bojava, te modu za djecu i novosti u ručnom radu. Obilni tekstovni dio sadržaje zanimive članke, novele, crtice, rubrike o kućanstvu, kuhinji, zdravstvu, športu, gimnastici, kozmetici, film itd. Pretplata na »Ženski list« za tri meseca stoji Din 45, a naručuje se kod Uprave »Ženskoga lista« u Zagrebu, Samostanska ul. 2/I.

— Opozorilo. V juniju 1928 je razposlal društveni upravnik Učit. Samopomoči »trdovratnim zamudnikom« tretji opomin v priporočnem pismu s prošnjo, da ta znesek v juliju 1928 gotovo poravnajo. Nekaj teh članov se do danes ni odzvalo z nakazili. Društvena uprava teh članov ne bo več opominjala. Upravnik ima dosti posla in pisanja, blagajna pa nepotrebnih izdatkov za pošto in tiskovine. Opozorjam in prosim še enkrat tem potom vse prizadete člane Učit. Samopomoči, da nemudoma nakažejo v opominu naznačene zneske, ker jih bo sicer odbor na prvi seji v septembru t. l. izključil, ves zaostanek pa iztirjal društveni odvetnik.

— Uprava »Zvončka« prosi cenj. tovariše (ice), da takoj prično z agitacijo na naročbo »Zvončka«, ki izide (l. štev.) v drugi polovici septembra. Vsak naročnik naj plača najmanj četrtletno naročnino v znesku Din 750 vnaprej. Uprava.

Verujte, če se Vam pové,

da je vsaka gospodinja
napravila najboljo iz-
kušnjo, če je polzku-
šala, da

ŽENSKA HVALA

preko noči raztopi ne-
snago. Zjutraj je naj-
bolje, če se za čisto
kratko kuhanje perila
vzame

Schichtovo
Terpentin milo

Mladinska Matica.

— mm Naloga za nagrade je zbudila med naročniki mnogo zanimanja. Prejeli smo že v počitnicah velik kup rešitev, pa tudi prošenj za odgovore. Razumljivo je, da brez priloženih znamk ne moremo nikomur odgovorjati. Vobče pa tudi postopek naročnikov ni bil pravilen, saj smo v »Kresnicah« izrecno povedali, da je treba rešitve oddati poverjenikom, ki potrdijo vplačilo nove naročnine za leto 1929. (število in stran bloka). Rešitve brez takega potrdila seveda ne pridejo v poštev pri tekmovanju. Poverjenike prosimo, da na to opozore vse tekmovalce! Najprimerneje je, ako tekmovalci nalepijo sestavljeni kvadrat na dopisnico, ki jo opremijo s svojim naslovom in potrdilom poverjenika ter pošljejo potem upravi Mladinske Maticе poverjeništvu UJU, Ljubljana. Ker imajo dopisnice enoten format, nam je s tem zelo olajšano sortiranje. Naročnino tekmovalcev naj nam pošljejo poverjeniki z naročilnicami vred do konca septembra, da bomo mogli v začetku oktobra izvesti zbiranje. Na zamudnike se seveda ne bomo ozirali.

— mm Reklamacije. Po odpravi knjig nam je došlo tudi nekaj reklamacij, kar je v naglici, ki nas je lovila in pri tako ogromni ekspiciji nekaj povsem umrlivega. Ker je bil naš upravnik doslej nujno zadržan, sporočamo vsem reklamantom, da bomo sedaj pospešili rešitev njihove zadeve, v kolikor se bo pokazala opravičenost reklamacij ter jih prosimo blagohotnega oprostčenja.

— mm Začnite takoj z zbiranjem naročnine za leto 1929! Ohranite nam stare naročnike in pridobite nam novih! Kadar razpečate posamezen blok, nam pošljite denar in naročilnico! Ako potrebujete blokov in položnice, pišite ponje na upravo.

J. C. KOTAR drogerija, parfumerija
Ljubljana, Sv. Petra c. 19

Miroslava Leitgeb, Ljubljana, Jurčičev trg 3
izdelovanje ročnih in strojnih vezenin. Predtiskarija
— Zaloga DMC in vseh potrebščin za vezenje. —

Nogavice, flor in svilene v vseh barvah.
Največja izbira, najnižje cene.
Pletenine, bluze, kravate itd. priporoča modna trgovina
FR. M. ROZMAN, Ljubljana, Zidovska ul. 7.

POZOR GDČ. IN GOSPE UČITELJICE,

ki se želite izobraziti za lastno izdelavo garderobe. Poslušajte se krojnih tečajev, ki se vršijo mesečno v Ljubljani, ki pa jih tudi lahko napravite potom korespondence, da se izobrazite popolnoma v lastni izdelavi oblek. Cenjenim učiteljskim krogom znižan honorar. Izdelovanje krojev po meri. Zasebno krojno učilišče, Stari trg štev. 19, Ljubljana, Telefon 2477.

Risalo orodje kupite najboljši in ceno pri Fr. P. Zajec, optik
Ljubljana, Stari trg 9.

M. Podkrajšek frizer za dame in gospode, Ljubljana
Sv. Petra cesta 12.

Podpirajte obrambni sklad!

Osebné zadeve.

— Iz šolske službe so odpuščeni: Anton Breznik, učitelj v Murski Soboti; Adolf Draksler, učitelj v Videmcih pri Murski Soboti; Bela Horvat, učitelj v Pertočah in Ivana Benedičič, učiteljica v Sevnici ob Savi.

Glasom razporeda ministrstva prosvete so postavljeni za stalne učitelje(ice)

v mariborski oblasti:

v Braslovčah Maks Tomažič, v Frankolovem Vida Strukelj, v Grižah Ana Kogoj in Silva Zupančič, v Petrovčah Stanislav Kodrič, na Polzeli Adolf Polanc, v Zgornji Ponikvi za stalnega šolskega upravitelja Oskar Bregant, v Štorah za stalno otroško vrtnarico Gabrijela Globočnik, v Mali Poljani za stalnega šolskega upravitelja Ivan Horvat, v Nedelici za stalno šolsko upraviteljico in za učiteljico Marica Puppis, pri Sv. Antonu na Pohorju za stalnega šolskega upravitelja Dragotin Zolčar, v Črni Josipina Krivograd-Lašič, v Dravogradu Danilo Naberger, v Prevaljah Ožbalt Lodrant in Marija Kastelic, v Ribnici na Pohorju Kristina Papst, v Trbojah Marija Šetina-Kandus, v Bočni Ivan Cesar, na Gorici (srez Gornji Grad) Franc Petrač in Bogdan Pulko, v Ljubnem Anton Ermenc, v Mozirju Marija Rosenstein, v Solčavi Marjeta Čepič Lubec, v Šmartnem ob Paki Oskar Hudales in Jadviga Hudales, v Konjicah (dekliška osn. šola) Bogdan Ruprih, pri Sv. Duhu na Stari gori Matilda Martinčič, pri Sv. Križu (srez Ljutomer) Angela Herzog, v Lokavcu za stalnega šolskega upravitelja Mirko Cujnik, v Negovi Ana Pertl, pri Sv. Križu Otilija Čepe, pri Sv. Kungoti Stanislava Makuc, pri Zg. Sv. Kungoti Ivana Rečnik, v Selnici ob Dravi Janko Kiki, v Svečini Angela Hauptman, pri Sv. Trojici v Slovenskih goricah Josip Golob, v Kančevcih za stalnega šolskega upravitelja Franc Horvat, v Puconcih Elza Lokav, v Serdici Vilibald Beloglavec, v Tišini Pavla Kosi, pri Sv. Andražu v Slovenskih goricah Drago Predan in za učiteljico Lea Horvat, na Humu pri Ptuj Ana Lavrenčič, v Središču Angela Porekar, pri Sv. Urbanu Avgusta Kirbisch, pri Sv. Vidu (srez Ptuj) Hinko Čermelj, pri Sv. Ilju pod Turjakom Ivana Dolencec, v Št. Janžu pri Dravogradu Angela Stani, v Podgorju Slava Vovk-Rauter, v Selah-Vrhih Stefanija Vrhnjak, v Slovenjgradu Alojzij Mrovlje in Rajko Iglar, v Cezanjevcih Amalija Golobič, v Framu Angela Valenčič, v Hočah Milan Apih in Marija Črnovšek-Tomažič, v Makolah Hilda Klun, v Zgornji Polskavi Ivan Vokač, v Puščavi za stalnega upravitelja Avgust Medic in za učiteljico Stefanija Medic-Lešnik, v Studencih pri Mariboru Stefan Blažič, pri Sv. Antonu v Slovenskih goricah Angela Srnc-Vogrinc, pri Sv. Jakobu v Slovenskih goricah za stalnega šolskega upravitelja Vekoslav Kegl in za učiteljico Antonija Kegl-Miklavčič, v Jarenini za stalnega šolskega upravitelja Janko Droč, v Kamnici Ivan Šajn, v Šmartnem pri Slovenjgradu Janjko Moder, v Sošanju Franc Burdian, v Zavodnju nad Sošanjem za stalnega šolskega upravitelja Maks Trdvy, v Bučah Ana Kos-Vimpolšek, na Donački gori Ana Vodusek in Pavla Potočnik, pri Sv. Florijanu (srez Smarje) Srečko Sekirnik, v Lembergu za stalnega šolskega upravitelja Milovan Zidar, pri Sv. Petru pod Sv. gorami Stanislav Dominik, v Podčetrtku Olga Dvorsky, v Ponikvi Josip Kincl, v Pristavi Mihaela Rožič, v Št. Vidu pri Gnohelmnu Franc Bevc.

V ljubljanski oblasti:

Na Bizeljskem Marija Igljič in Rozalija Igljič, v Blanci Terezija Pirnat, v Dobovi Gizela Planinc, v Kapelah Janko Knapič, v Sevnici Franc Zomer, v Sromljah za stalnega šolskega upravitelja Srečko Gostinčar in za učiteljico Vida Gostinčar-Klun, v Vidmu Gojmir Aparnik, v Tribučar za stalnega šolskega upravitelja Vaclav Požar, v Vinici Berta Lovšin, na Brdu Slavko Schott, v Komendi Leop. Junc, v Moravčah Ana Prestor, v Mevljah za stalnega šolskega upravitelja Peter Horn, v Motniku Vida Hribavšek, v Pečah za šolsko upraviteljico Marija Lešnjak, v Kočevju Vilibald Koutny, Leopoldina Merala in Pavla

Priporočam se za vsa slikarska in fotografska dela, povečane slike, pokrajinske razglednice, skupine šolskih otrok, legitimacije i. d. Slikat grem tudi na deželo. Učitelji in dijaki popust. Zahtevajte cenik.

Foto „REKORD“ Joško Šmuc, Ljubljana, Poljanska c. 12

Stolfa, v Loškem potoku Nada Vozel, v Moz-
lju Ana Kren, v. Dupljah za stalnega šolskega
upravitelja Alojzija Nečimer, v. Selcih Marija
Rupar, v. Kranju za stalnega suplenta Franc
Košec, v. Sori Herma Osana-Dietz, v. Sorici
za stalnega šolskega upravitelja Martin Ze-
leznik, v. Škofji Loki Janko Sicerl, v. Trbojah
Gabrijela Zupančič, v. Buški za šolskega
upravitelja Ivan Resman in za učiteljico Mi-
haela Resman, v. Bušči vasi Vida Podreber-
šek in Gabrijela Mozetič, v. St. Jerneju Roza
Ambrožič, v. Kostanjevici Ljudevit Burja, v.
Mokronogu Andrej Zupančič, v. Smarjeti Ju-
lijana Karlovšek, v. Laškem Ernest Mayer, v.
Trbovljah Voda Avgust Suligoj, v. Zidanem
mostu Mara Schiffrer-Dietz, na Krki Franja
Kokalj, v. Poljniku Angela Kunstler, v. Pre-
žganju Ana Urbinc, v. St. Vidu pri Stični Jo-
sip Plišič, v. Zagorju ob Savi Ivan Kopriva, v.
Blatni Brezovici Vida Goslar-Savnik, v. Ko-
panju Doroteja Skubic, v. Preserju Franc
Remškar, v. Šmartnem pod Šmarno goro
lestina Perkavec, v. Tomišlju Nataša Suha-
dole-Sartori, pri sreskem poglavarju (šolskem
nadzorniku) za ljubljansko okolico za stalne-
ga suplenta Stane Svete, v. Ambrusu za stal-
nega šolskega upravitelja Janko Jankovič in
za učiteljico Pavla Perpar, v. Birčni vasi Va-
lerija Zure, v. St. Lovrencu Danica Potokar,
v. Mirni za stalnega šolskega upravitelja Ce-
zar Sancin, v. Mirni peči Marija Gale, v. Dol-
nemški vasi Ana Kozjek, v. St. Petru Josi-
pina Beljan-Rukli, v. Toplicah Marija Rozman,
v. Radovljici za stalnega suplenta Franc Rus,
na Bledu Albin Čebular.

—i Upokojeni so naslednji učitelji: Mar-
tin Matko, šolski upravitelj v Novem mestu;
Karel Vrecl, šolski upravitelj pri Sv. Flori-

janu pri Rogatecu; Matej Tušek, šolski upra-
vitelj v Dubrovcih pri Mariboru; Stefan Ra-
taj, šolski upravitelj v Razborju pri Slovenj-
gradu; Ana Berce-Kopač, učiteljica v St.
Janžu pri Krškem; Vekoslava Cvetko-Frauens-
feld, učiteljica v Lajtersbergu-Krčevini; Aloj-
zija Kavčič, učiteljica v Ponikvi pri Jelšah;
Avgusta Fajgelj-Podgornik, učiteljica v Ma-
riboru; Franciška Kump-Labernik, učiteljica v
Šenčurju pri Kranju; Marija Benedičič-Fran-
če, učiteljica v Mariboru; Ivan Semerl, šolski
upravitelj v Lescah; Jakobina Lobiser, učite-
ljica ženskih ročnih del v Rajhenauu pri Ko-
čevju.

Naša gospodarska organizacija.

—g Članom Učit. Samopomoči. V zad-
njih dneh meseca avgusta t. l. ste prejeli po-
ložnice za nakazilo smrtnega prispevka za
171. smrtni slučaj — Slavko Jelenc Store —
v znesku 6 Din (s poštino), oziroma za za-
konske pare 11 Din. Zamudnikom sem pri-
štel k temu znesku še zaostanke od prej.
Nakažite te male zneske takoj! V l. 1928 je
to šele deseti smrtni slučaj, katerega bodete
vplačali. — Za 171. smrtni slučaj je nakazalo
društvo 11.255 Din posmrtnine. — Učit. Sa-
mopomoč ima danes (1. IX. 1928) 2255 članov.

Pevski zbor UJU učiteljstva.

—pev. Prihodnji tečaj pevskega zbora
UJU za ženski zbor se vrši v dneh 7., 8. in
9. septembra na učiteljski v Ljubljani. Za-
četek 7. septembra ob 8. uri. Točna udeležba
dolžnost! — Odbor.

za šolsko leto 1928/29 je izšel in stane
16 Din. Naročila sprejema Učiteljska
tiskarna v Ljubljani, Frančiškanska 6

MALI OGLASI

Mali oglasi, ki služijo v posredovalne in socialne
namene občinstva, vsaka beseda 50 par, Najmanjši
znesek Din 5.—.

Zahtevajte še danes vzorec kasetnih map
za Matične liste! Le kasetne mape so priznane
najpriročnejše (en gib: odprto-zaprto), trpež-
ne (platnena vez) in varujejo listine zapraš-
nja. Cena 12 Din. Založništvo »Fromove
stavnice«, Pesnica.

Učitelj na 5-razrednici v ugodnem lepem
kraju, kjer se dobi hrana in stanovanje, 10
minut hoda od železniške postaje, želi zame-

njati s kolegom (kolegico) z enako ugodnim
mestom.

Ponudbe na oglasni oddelek »Učit. Tova-
riša« pod značko »Zamenjava«.

Brezalkoholna gostilna »Pri Zvezdici«, Ma-
ribor, Pod mostom št. 11 (desno od Dravské-
ga mostu) se cenjenemu učitelstvu in dija-
štvu posebno priporoča. Abonenti se dnevno
sprejemajo na hrano. Obed in večerja 12-50
Din. Samo obed 7-50 Din za abonente. Tudi
za neabonente zelo ugodne cene. Izborna do-
mača hrana.
Anica Ljubi.

Barvasti batist in svila
za damsko perilo

A & E. Skaberne, Ljubljana

Kdor oglašuje ta napreduje!

Mate Pliverić
brivec, HOTEL „SLON“
Ljubljana, Dunajska c.

se toplo priporoča cenj. učitelstvu

FOTO APARATE

in potrebščine stalno v zalogi.
Drogerija A. Kanc, sinova
Ljubljana, Židovska ulica 1
in drogerija Wolfram, nasled.
M. Kanc, Maribor, Gosposka 33

„Pri Tičku na Gričku“

vedno
izborne pijače, dobra kuhinja.
Na vrtu lep prostor za balinjanje.

Hotel TRATNIK

Ljubljana, Sv. Petra cesta 25
priporoča lepe zračne sobe.

Francoški modni salon

za dame in gospode.
Izdelovanje garderobe po meri.
Učiteljskim krogom popust. —
Vodja F. POTOČNIK,
LJUBLJANA, Stari trg št. 19
diplomiran in izprašan v inozemstvu.

Priporočajte se v

gostilni pri Fajmoštru

Ljubljana, Sv. Petra nasip 5
o dobri kakovosti in nizki ceni vin

★
L. MIKUŠ
LJUBLJANA
MESTNI TRG št. 15
DEŽNIKI
Na malo. Na veliko.
Ustanovljeno leta 1839.
Telefon št. 2.282.
★

Tovarna pohištva

★ **I. I. Naglas, Turjaški trg 6**

priporoča svojo veliko zalogo vsako-
vrstnega pohištva po najnižjih cenah.

Manufakturo
NA OBROKE
nudi cenj. učitelj-
stvu ter izdeluje
obleke po meri za
gospode in dame
M. BAN nasl. PREVORŠEK
LJUBLJANA, Resljeva cesta 7

SVETLIČARNA
ANT. BAJEC
LJUBLJANA
Pod Trančo ★ Tel. 3222
Izdeluje šopke, vence,
trakove z napisi i. t. d.

Fr. Perc, Maribor, Gosposka ul. 34

Zaloga vseh instrumentov, gramofonov, plošč in drugih potrebščin,
dalje godalnih specialitet, violin, najboljših strun „Pirastro-Weichold-
Kurzell i. t. d. **Pozor!** V Slovenski ulici 88 se nahaja naša specialna
delavnica, kjer popravljamo vse instrumente. Pri nakupu in popravilih
damo 10% rabat, ako se sklicujete na ta inserat. Popravljeni instru-
mente vračamo franko. Kupujemo tudi stare instrumente.

FRANC STRUPI, Celje

priporoča svojo bogato zalogo steklene in porcelanaste
posode, svetiljk, ogledal, raznovrstnih šip, okvirov itd.
Najsolidnejše cene in točna postržba.

Gostilna RAŽEM

Ljubljana, na Žabjaku št. 3

Točijo se pristna štajerska,
dolenjska in dalmatinska
vina, primorska kuhinja, vsak četrtek,
petek in nedeljo sveže morske ribe.

MEHANIČNO UMETNO VEZENJE

zaves, pregrinjal, perila i. t. d. — Entlanje, azuriranje,
tamburiranje, prebadanje šablon, predtiskanje ženskih
ročnih del. — Narodni in najnovejši vzorci.

MATEK & MIKEŠ, LJUBLJANA

Dalmatinova 13. Poleg hotela Štrukelj.

PRISTNA JAPONSKA SVILA
V VSEH MODNIH BARVAH

din 48.—

A. & E. SKABERNE LJUBLJANA

RESTAVRACIJA »NOVI SVET«

V LJUBLJANI, GOSPOSVETSKA CESTA ŠT. 14.

Priznana dobra kuhinja,
posebna soba za sestanke; sprejema
naročila za skupne obede po zmernih cenah.
Postrežba točna i solidna.
★

Ugodnost!

Damske galoše . . . 70 Din
Moške galoše . . . 75 Din
Damski snežni čevlji 100 Din
Moški snežni čevlji . 110 Din

ANTON KRISPER, Ljubljana
Mestni trg 26 ★ Stritarjeva ulica 3

Čevlje in nogavice

kupite najugodnejše pri

P. TRAUN

Maribor, Aleksandrova c. 19

Priporoča se
slavnemu občinstvu

salon za dame in gospode.

STANKO KELŠIN

friseur

Ljubljana, Kopitarjeva 1.

UČITELJSKA TISKARNA

V LJUBLJANI, FRANČISKANSKA ULICA
TELEFON ŠT. 2312. RAČUN POŠTNE HRANILNICE ŠT. 10.1761

JE NAJMODERNEJE UREJENA IN IZVRŠUJE VSA TISKAR-
SKA DELA OD NAJPREPROSTEJŠIH DO NAJMODERNEJŠIH
Tiska šole, mladinske, leposlovne in znanstvene knjige; ilu-
strirane knjige v enobarvnem ali večbarvnem tisku; brošure
in knjige v vseh nakladah, časopise, revije in mladinske liste.
Okusna oprema ilustriranih katalogov, cenikov in reklamnih listov.
LASTNA TVORNICA ŠOLSKIH ZVEZKOV v korist Učiteljskega
doma v Mariboru in Učiteljskega konvikta v Ljubljani. — Šolski
zvezki za osnovne in srednje šole. Risane, dnevni in beležnice.
ZVEZKI ZA OKROGLO PISAVO ŠT. 1, 2 in 3.

UČITELJSKA KNJIGARNA

V LJUBLJANI, FRANČISKANSKA ULICA

prodaja znanstvene, strokovne, leposlovne, pripovedne in mlad-
inske knjige kakor tudi knjige za osnovne, srednje in obrtne šole ter
ima v zalogi vsakovrstni papir, pisalni, risalni in šolski pribor in
učila kakor tudi umetne in pokrajinske razglednice v največji izbiri.

Zahtevajte cenike!

Knjižarna, umetnine, muzikalije
Goričar & Leskošek * Celje
Zaloga papirja i pisalnih potrebščin

Priporočila: Brinar: Domoznanstvo, zemljepisni podatki in zgodov. slike kraljevine SHS. Din 20.— Kočvar: Milnarjev Janez, 6. natis, neverz. 12.— vez. 18.— Din. Penik dr. K.: Jetika, današnje strogo znanstveno moderno zdraviljenje jetike. Din 14.— Remec Al.: Iz moje domovine, mlade povesti. Din 18 do 24.— Rohrmann: Kmetijsko gospodarstvo, Din 26 vezan. Jančič Ivo: Risanje za 1.—7. soljsko leto. Din 120. Kočbek: Vodič Savinjskih Alp, platno vez. Din 125. Orožen J.: Zgodovina Celja, I., II. del, neverzana po Din 28.—

Velikan

Zaloga barv, tušev in radirk

GÜNTHER WAGNER, WIEN X./1.
Povsod na zalogi. Tiskovine na zahtevo.

P. n.

Šolam in šolskim upraviteljem

vljudno priporočam

use vrste šolskih zvezkov iz najboljšega brezlesnega papirja. — Sprejemam tudi vsa druga v knjižovneško stroko spadajoča dela.

ANTON JANEŽIČ
LJUBLJANA, FLORJANSKA 14.

KNJIGOVEZNIKA IN INDUSTRIJA
ŠOLSKIH ZVEZKOV.

Tovariši!

Tovarišice!

Tovariši!

Ze stanovska zavednost velevar, da poobiramo pri nabavah svojih potrebnih v prvi vrsti svoje lastne ustanove. Veliko bolj pa smo v svojem interesu dolžni to storiti tedaj, ako nam nudijo te ustanove večje ugodnosti in večje koristi kot tuje. Ena izmed takih ustanov je naša

Nabavljajna zadruga dr. J. Parniščevcev v Ljubljani

Telefon šte. 2421.

Vodnikov trg 5.

Čekovni rač. 12416.

Ona nam nudi baneško moko, sladkor, kavo, olje, mast, sploh vse **spe- cerijsko in kolonijalno blago najfinije vrste po najnižjih cenah, ki so mogoče.** Velika izbira **dežnikov, predpražnikov** in najfinijih in najtrpežnejših **čevljev lastnega izdelka.** V zalogi najfin- nejši šiton, platno in srajce za gospode po najnižjih cenah.

Drva in premog vsaki čas na razpolago

Dostavlja se blago na dom in dovoljujejo se olajšave pri plačilu.

Zadovoljiti svoje člane je te zadruge najvišji cilj!

Da je blizu tega cilja, dokazujejo stalni in dnevno novo pristopajoči člani - odjemalci.

Tovariši! Tovarišice! Pristopite k tej zadruzi in kupujte v njej!

Fabiani & Jurjovec

Ljubljana, Stritarjeva ulica 5.

Nudimo veliko izbiro angleškega in češkega blaga za gospode in dame. - Vedno novosti za plašče. - Posteljno perilo kakor damast-gradl, belo in rjavobloago za rjube v poljubnih širjavah, posteljne odeje, zastore, preproge i. t. d.

Žima, perje, puh, kapok od najceneje do najbolje vrste.

Daje tudi na obroke.

Točna postrežba ter solidne cene!

Kmetški hranilni in posojilni dom

registrirana zadruga z neomejeno zavezo.
v Ljubljani, Tavčarjeva (Sodna) ulica št. 1, pritličje.

Brzljavi: „Kmetiskidom“ Ljubljana. Bilaginja ure: Vrh danilj od 8-12 1/2 in od 3-4 1/2. Rač. pošt. hran. 14.257. Tel. 2847.

Šolske zvezke, spisovnice,
pisanke, risanke vseh vrst

UČITELJSKA TISKARNA

V LJUBLJANI

Prodaja jih v korist „Učiteljskega doma“ v Mariboru in „Učiteljskega doma“ v Ljubljani.

Glavni in odgovorni urednik Ivan Dimnik v Ljubljani. ≈ Za glasni del odgovarja Rado Grum v Ljubljani. ≈ Izdajatelj: UJU — poverjenstvo Ljubljana, odgovarja Andrej Skulj v Ljubljani. ≈ Tiska „Učiteljska tiskarna“ v Ljubljani; zaajo odgovarja France Štruncelj v Ljubljani.

Vsem šolam in krajnim šol. svetom oferiram
la. ameriansko prašno olje

brez duha, znamke HYGIENE,
oljnati karbolinei in karbolno kisline

po najnižjih cenah in vsako količino

Avguŝt Žlahitič

razpečevalac amerianskih mineralnih oljnatih produktov
Maribor, slovenska ulica št. 2.

Knjižarna Nova založba 1.1.1.0.1.
Ljubljana, Kongresni trg 19

in podružnica prej 1. Gionini, Ljubljana, Mestni trg št. 17
priporočila v nakup svojo zalogo vseh šolskih in pisarniških potrebščin ter knjige lastne in drugih založb. Ima tudi veliko zalogo barv za slikanje na blago in svilo. Sile dobe znaten popust.

Manufakturno
in modno blago
po najnižjih cenah pri

tvrdki Franc Krajnc
nasled.
Martin Gajšek
Maribor, glavni trg 1,
pod Veliko kavarno.

STANJE VLOGE: nad Din 15.000.000. JAMSTVO: nad Din 50.000.000.

iz česar je razvidno, da je denar pri zadruzi popolnoma varno naložen. Sprejema: Vloge na knjižice in jih obrestuje brez odgovoril po 6%, proti trimesečni odgovoril po 8%; vloge v tekočem računu po dogovoru. Daje: Posojila na knjižbo (hipoteko), proti poročitvu, zastavi premijskih in vrednostnih papirjev, na knjižne terjatve ter dovoljuje kreditne v tekočem računu pod najugodnejšimi pogoji. Poselstveni razpredelci starih črtane raznele letilij.